

KESKKONNAAMET

Siim Kuusik
Saaremaa Vallavalitsus
vald@saaremaavald.ee

Teie 03.11.2022 nr 5-2/6251-1

Meie 17.11.2022 nr 6-2/22/21659-2

Papissaare sadama II detailplaneeringu lähteseisukohtadest

Soovite Keskkonnaameti seisukohta Saaremaal Rootsikülas algatatavale Papissaare sadama II detailplaneeringule, mis hõlmab Papissaare sadama (katastritunnus 71401:001:2937), Papissaare kalasadam (katastritunnus 30101:003:0498) ja (osaliselt) Papissaare töökoja (katastritunnus 30101:003:0360) maaüksuseid.

Nimetatud maaüksused jäävad Vilsandi rahvusparki Kiirassaare piiranguvööndisse, samades piirides Natura 2000 alade võrgustikku Vilsandi loodus- ning linnualana¹. Tegevused Vilsandi rahvusparkis on reguleeritud looduskaitseeaduse (LKS) ja Vilsandi rahvusparki kehtiva kaitseeeskirjaga².

LKS § 26 lg 1 järgi on rahvuspark kaitseala looduse, maastike, kultuuripärandi ning tasakaalustatud keskkonnakasutuse säilitamiseks, kaitsmiseks, taastamiseks, uurimiseks ja tutvustamiseks. Vilsandi rahvusparki kaitse-eesmärgiks on LKS § 26 lg 2 p-ga 4 määratud **Lääne-Eesti saarestiku rannikumaastike looduse ja kultuuripärandi kaitse**. Kaitseeeskirja p 1¹ kohaselt on Vilsandi rahvusparki põhieesmärk Lääne-Eesti rannikumaastiku ja -mere ning linnurikaste väikesaarte kaitse.

Tegu on aktiivselt kasutatava piirkonnaga, kus maismaa osas kaitsealuseid elupaigatüüpe ning kaitsealuste taime- ega loomaliikide elupaiku registreeritud ei ole. Merealal on registreeritud koosluste veelused liivmadalad (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), laiad madalad lahed (1160) ja karid (1170) esinemine. Maismaal on läheduses asuvateks loodusväärtusteks kassikaku (*Bubo bubo*) elupaik ning metsaelupaigatüüp vanad loodumetsad (9010*). Lähedusse jääb Mustarahu laid, mis on oluline lindude pesitsuskohana (ka teised laiud jäävad võimalikku mõjualasse). Piirkonna mereala on oluline rändlindude peatuspaik ja lindude toitumisala, samuti väärtuslike veeökosüsteemide esinemisala.

Ehitamiseks planeeringualal on vajalik Keskkonnaameti nõusolek. LKS § 14 lg 1 alusel ei või kaitsealal ilma kaitseala valitseja nõusolekuta anda projekteerimistingimusi, ehitusteatist ja ehitusluba. Vastavalt Vilsandi rahvusparki kaitse-eeskirja p 15 ap 5 ning p 38 ap 2 on rahvusparki territooriumil keelatud valitseja nõusolekuta anda projekteerimistingimusi ning püstitada uusi ehitisi (väljastada ehitusluba). **Keskkonnaameti nõusolekut ehitamiseks on vaja ka alla 20 m² ehitiste puhul.** Lisaks on vaja Keskkonnaameti nõusolekut

¹ VV 05.08.2004 korraldus nr 615 "Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri"

² VV 22.05.1996 määrus nr 144 "Vilsandi rahvusparki kaitse-eeskirja ning välispiiri kirjelduse kinnitamine"

detailplaneeringu kehtestamiseks (LKS § 14 lg 1 p 5) ja ranna ehituskeeluvööndi vähendamiseks (LKS § 40).

Vilsandi rahvuspargis ehitamisele seisukohta võttes lähtub Keskkonnaamet nii looduskaitsealistest kui ka kultuuripärandi kaitse-eesmärkidest. Kultuuripärandi kaitse rahvuspargis tähendab eelkõige ajalooliselt väljakujunenud asustusmustrit ja asustustiheduse säilitamist ja ka taastamist. Looduskaitsealisteks kaitse-eesmärkideks on piirkonnas esinevate looduskooluste (elupaigatüüpide) ning kaitsealuste liikide elupaikade ja kasvukohtade soodsas seisundis säilitamine, mis tuleneb LKS §-st 70 ja § 3 lg-st 1. Oluline on tagada rahvuspargile omane maastikuilme ja -väärtused.

Esitatud materjalide kohaselt on kavandatud sadama ruumilise terviklahenduse loomine, et tagada sadama arendamine ja selle vastavusse viimine sadama kasutajate ning kohaliku elanikkonna vajadustega. Detailplaneeringu eesmärgiks on ehitusõiguse määramine äri- ja sadamahoone ehitamiseks, tankla, elektrisõidukite laadimisala, ujuvkai, rannakindlustuse, slipi ja muuli/lainemurdja rajamiseks, liikluskorralduse põhimõtete, tehnovõrkude ja -rajatise asukoha määramine ning ranna ehituskeeluvööndi vähendamine.

Keskkonnaamet on esitatud materjalidega tutvunud ning teatab praeguses menetlus etapis järgmist:

1. planeeringulahendus peab olema selge ning üheselt mõistetav. Joonistele tuleb kanda hoonete asukohad ning selgitada nende kasutusfunktsioone. See on vajalik, et otsustada ehituskeeluvööndi vähendamise vajalikkuse üle. LKS § 38 lg 4 kohaselt kehtib ehituskeeluvööndis erand sadamahoone püstitamiseks, aga kuna praegu on sellele hoonele kavandatud ka muid funktsioone (kohvik, kauplus), on Keskkonnaameti hinnangul vajalik ehituskeeluvööndi vähendamise taotlemine. Tehnika hoidmiseks vajalikud hooned on sadama sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalikud ning nende rajamiseks kehtivad vastavad erandid. Samamoodi kehtivad erandid ka tehnovõrkudele ja avalikele teedele/parklatele, rannakindlustusele.
2. Papissaare sadama detailplaneeringuga kavandatakse sellist tegevust, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis võib üksi või koostöös muu tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti. **Seetõttu on detailplaneeringu koostamisel vajalik kaaluda keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) algatamise vajalikkust ja anda selle kohta eelhindang** (tulenevalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 33 lg 2 p 4, § 6 lg 2 p 22 ja Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 15 p 8). KSH vajalikkuse üle otsustamisel tuleb enne otsuse tegemist küsida seisukohta kõigilt asjaomastelt asutustelt, edastades neile seisukoha võtmiseks KeHJS § 33 lg 3 p 1 ja 2 ning lg-tes 4 ja 5 nimetatud kriteeriumide alusel tehtud otsuse eelnõu. KSH algatamise või algatamata jätmise otsus peab sisaldama vähemalt KeHJS § 35 lg 5 sätestatud. Kui lainemurdjate/muuli rajamisel paigutatakse vette tahkeid aineid üle 10 000 m³, on KSH kohustuslik (KeHJS § 33 lg 1 p 3 ja § 6 lg 1 p 17¹). Teades täpsemaid lainemurdja parameetreid, on võimalik otsustada mõjude hindamise vajalikkuse üle. Lisatud joonisel „Muul-SLsadama-kaitseks.pdf“ toodud lainemurdja rajamiseks on vajalik mh hoonestusluba (Ehitusseadustik § 113¹).

Esitatud materjalides on selgitatud, et KSH algatamise või mittealgatamise otsus tehakse eraldi haldusaktina, pärast seda kui on eelhindang koostatud (kuhu kaasatakse ka vastava ala eksperdid).

Keskkonnaamet märgib, et arvestades kavandatud tegevuse (muuli/lainemurdja rajamine) võimalikku mahtu ning tööde alal ja selle läheduses registreeritud loodusväärtuseid, on eelduslikult KSH algatamine tõenäoliselt vajalik.

3. Planeeringu alal asub puurkaev nr PRK0012417 (sügavus 17 m, rajatud 1954). Eesti looduse infosüsteemi andmete alusel on puurkaev likvideeritav, Keskkonnaamet on puurkaevu lammutamise projekti koosõlastanud 19.02.2021. Keskkonna ministri määruse nr 43 § 33 lg 1 ja lg 2 kohaselt esitab puurkaevu lammutanud isik kohaliku omavalitsuse üksusele määruse lisa 8 kohase puurkaevu või -augu lammutamise teatise ja selle juurde kuuluvad dokumendid. Teatis esitatakse 10 tööpäeva jooksul puurkaevu või -augu lammutamistööde lõpetamise päevast arvates. Kohaliku omavalitsuse üksus informeerib lammutamisest Keskkonnaametit ja kannab teatise andmed ehitusregistrisse. Lammutatud puurkaevu või -augu kohta tehakse ehitusregistris märge „lammutatud”. Kohalik omavalitsus ei ole Keskkonnaametil puurkaevu nr PRK0012417 lammutamisest teavitanud ning Keskkonnaametil puudub õigus iseseisvalt märkida Eesti looduse infosüsteemis kaev lammutatuks.
4. Keskkonnaamet märgib täiendavalt, et kavandatud hoonestus peab sobituma Papissaare sadama ja selle ümbruse teiste hoonetega: olema ristkülikukujulise põhiplaaniga, lihtsa arhitektuurilise lahendusega, ühemahulised. Hoonete välisel viimistlemisel soovitame kasutada naturaalseid materjale ja värvitoone. Vältida liigerksaid ja sünteetilisi värvitoone suurtel pindadel, ebatraditsioonilisi ning imiteerivaid või plastmaterjale, ka tööstuslikku ümarpalki, katusekattena s-kivi jmt. Tegevus ei tohi kahjustada rahvusparki kultuuripärandiga seotud väärtuseid.

Keskkonnaametil täiendavad ettepanekud lähteseisukohtade muutmiseks puuduvad.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kadri Hänni

juhtivspetsialist

looduskasutuse osakond

Allar Liiv 5770 2448

allar.liiv@keskkonnaamet.ee

Brenda Victoria Vanem 5483 0886

brenda.vanem@keskkonnaamet.ee

Kai Ginter 5699 4373

kai.ginter@keskkonnaamet.ee